

2019-09-16

PERSCOMMUNIQUÉ

Driejaarlijkse enquête over de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten: resultaten voor België

De activiteit in België op de valutamarkt is flink toegenomen, terwijl die op de afgeleide renteproducten daalde. Dit is een van de vaststellingen van de driejaarlijkse enquête van de BIS die zojuist is gepubliceerd.

In april 2019 hebben drieënvijftig centrale banken en monetaire autoriteiten, waaronder de Nationale Bank van België, de driejaarlijkse enquête gehouden betreffende de omzet op de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten. Zoals voorheen werd de enquête, waaraan meer dan 1 200 marktparticipanten hebben deelgenomen, gecoördineerd door de Bank voor Internationale Betalingen (BIB)¹.

Net als bij de vorige enquêtes werden gegevens verzameld over de omzet in de over-the-counter (OTC) valutamarkt (spottransacties, termijntransacties, foreign exchange (FX) swaps, valutaswaps en valutaopties) en in de markt van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (forward rate agreements, renteswaps en renteopties).

De vier meest actieve Belgische instellingen² in deze markten verleenden opnieuw hun medewerking. Ondanks dit beperkt aantal rapporterende instellingen is de enquête representatief, aangezien ze naar schatting betrekking heeft op ruim 90 % van het in België gerealiseerde marktvolume.

In vergelijking met de vorige enquête wordt voor België in april 2019 een toename van de activiteit op de valutamarkt opgetekend (+56 %), terwijl die op de markt van de afgeleide

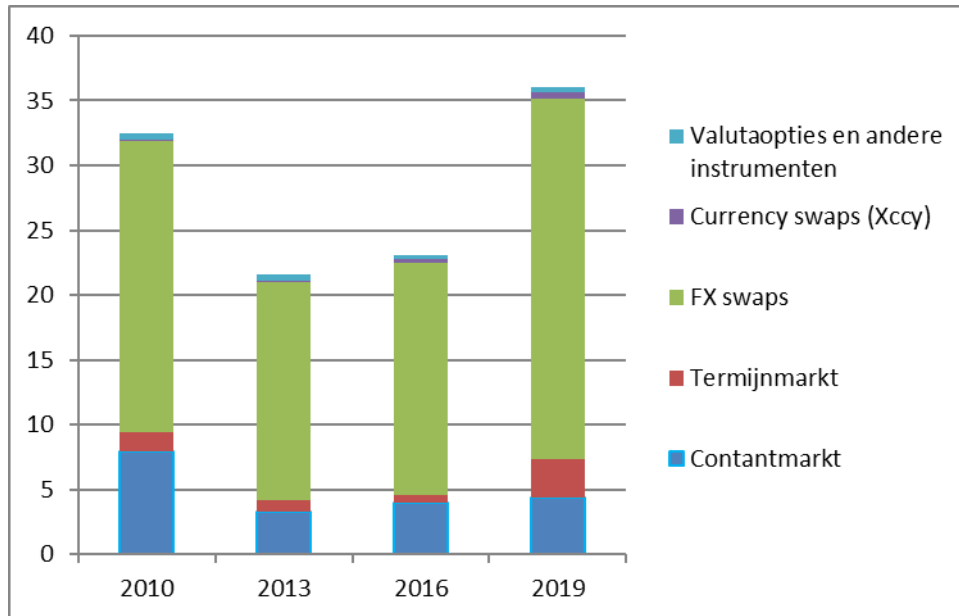
¹ De voorlopige wereldwijde resultaten zijn beschikbaar op de website van de BIB (<https://www.bis.org/publ/rpfx19.htm>).

² Belfius Bank, BNP Paribas Fortis, ING België en KBC Bank.

renteproducten daalde (-30 %). De wereldwijde omzet op de valutamarkt steeg van USD 5,1 biljoen in 2016 naar USD 6,6 biljoen in 2019. Op de markt van de afgeleide renteproducten wereldwijd werd, in tegenstelling tot de dalende trend in België, meer dan een verdubbeling opgetekend (van USD 2,7 biljoen in 2016 naar USD 6,6 biljoen in 2019). Het aandeel van België steeg op de valutamarkt van 0,35 % in 2016 tot 0,43 % in 2019, terwijl het daalde van 0,55 % in 2016 tot 0,16 % in 2019 voor de markt van de afgeleide renteproducten.

1. VALUTAMARKT

1.1 ALGEMEEN BEELD

Figuur 1: Gemiddelde netto-dagomzet op de valutamarkt (in miljarden USD)

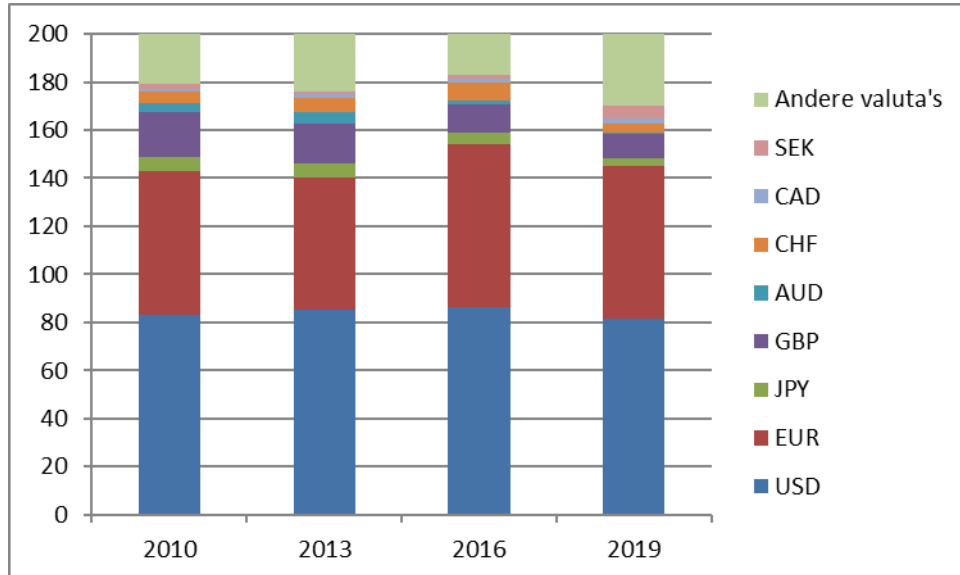
Net zoals de tendens in de wereldwijde valutamarkten, nam de gemiddelde netto-omzet³ per werkdag in België toe, van USD 23 miljard in april 2016 tot USD 36 miljard⁴ in april 2019. De omzet stijgt vooral in het segment van de FX swaps en van de termijnmarkt (zie grafiek 1 hierboven en tabel 1 in de bijlage).

De variatie in de valutahandel in België is voornamelijk terug te voeren op een verandering in de handel met de zogenoemde 'rapporterende dealers' (+ USD 10 miljard) en met 'andere financiële instellingen', zoals niet-rapporterende banken, hefboomfondsen, pensioenfondsen, beleggingsfondsen en verzekeringsmaatschappijen (+ USD 2 miljard). De activiteiten in 2019 stegen zowel wereldwijd als in België in alle categorieën van tegenpartijen (zie tabel 2 in de bijlage). Het aandeel in de totale omzet van de activiteiten per categorie van tegenpartij bleef onveranderd, met als grootste categorie deze van de 'rapporterende dealers' (78 %).

³ Dit is de gerapporteerde bruto-omzet gecorrigeerd voor (lokale) dubbeltellingen (de waarde van de transacties tussen binnenlandse rapporterende instellingen wordt door twee gedeeld).

⁴ Aangezien de EUR/USD in april 2016 en april 2019 op ongeveer hetzelfde niveau stonden, komt dit grosso modo overeen met de reële stijging.

1.2 OPSPLITSING NAAR VALUTA

Figuur 2: Opsplitsing van de activiteit op de valutamarkt naar valuta (in % van de netto-dagomzet)

In België daalde het relatieve gewicht⁵ van de USD licht van 86 % in 2016 tot 82 % in 2019. De USD blijft hiermee in ons land de belangrijkste transactievaluta. In België nam het relatieve gewicht van de euro af, van 68 % in 2016⁶ tot 64 % in 2019 alsook dat van het Britse pond, van 12 % tot 10 % in 2019 (zie figuur 2 hierboven en tabel 3 in de bijlage).

De rubriek 'andere valuta's' (met een marktaandeel van 30 % in 2019 ten opzichte van 17 % in 2016) omvat onder andere transacties in Scandinavische valuta's (NOK en DKK), valuta's van de Midden- en Oost-Europese landen (PLN, HUF), Aziatische valuta's (SGD, HKD) en de Russische roebel (RUB).

De EUR/USD-combinatie is met 47 % (tegenover 54 % in 2016) nog steeds veruit het meest verhandelde valutapaar. De 'Cable' (GBP/USD) blijft ook in 2019 het op één na belangrijkste valutapaar, en blijft stabiel op 7 %. USD/SEK wordt het op twee na belangrijkste valutapaar in België (6 %). USD/CHF daalt tot de vierde positie (3 %). Andere belangrijke valutaparen op de

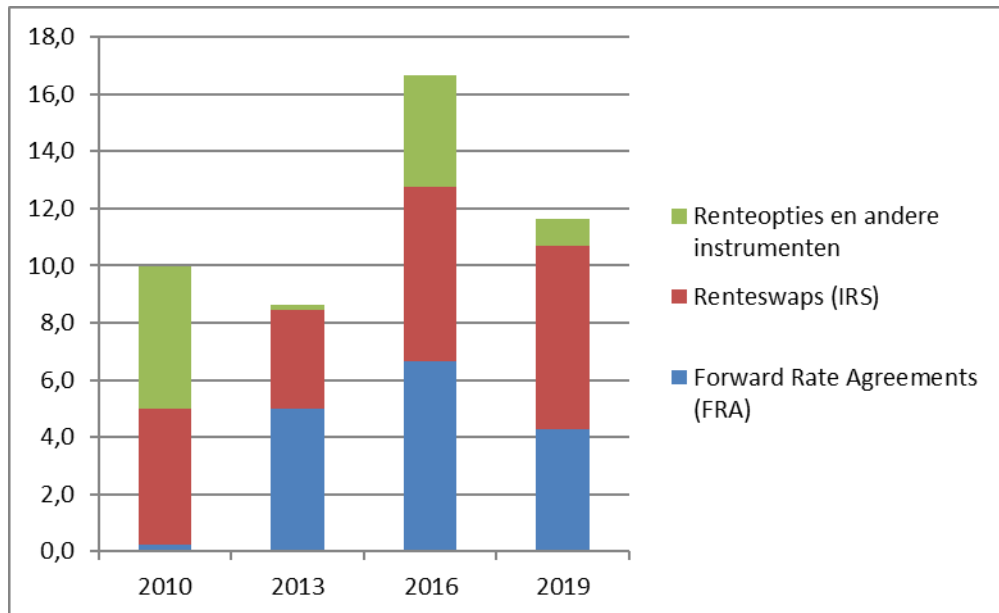
⁵ Aangezien elke valutatransactie twee valuta's impliceert, bedraagt de som van de relatieve gewichten van alle valuta's 200 %. Wereldwijd steeg de USD licht van 88 % in 2016 tot 89 % in 2019.

⁶ Het mondiale aandeel van de EUR steeg licht van 31 % in 2016 tot 32 % in 2019.

Belgische markt zijn USD/JPY (2 %), EUR/GBP (2 %) en USD/CAD (1 %) (zie tabel 4 in de bijlage).

2. MARKT VAN DE OP RENTEVOETEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

2.1 ALGEMEEN BEELD

Figuur 3: Netto-dagomzet van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (in miljarden USD)

Na een spectaculaire toename in 2016, daalde de netto-omzet per werkdag van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten ('OTC interest rate derivatives') in België van USD 16,7 miljard in 2016 naar USD 11,7 miljard in 2019. De daling deed zich voornamelijk voor bij de 'renteopties en andere instrumenten' en bij de 'forward rate agreements' (een daling van respectievelijk USD 3,9 miljard tot USD 1 miljard en van USD 6,6 miljard tot USD 4,3 miljard - zie figuur 3 hierboven en tabel 5 in de bijlage). De activiteit in de renteswaps daarentegen steeg van USD 6,1 miljard tot USD 6,4 miljard.

Het aandeel in de omzet 'met andere financiële instellingen' liep terug van 31 % in 2016 tot 13 % in 2019, terwijl dat 'met rapporterende dealers' verder opveerde, van 59 % tot 79 % (tabel 6 in de bijlage).

De daling van de 'renteopties en andere instrumenten' is voornamelijk toe te schrijven aan een daling van die transacties in EUR (van USD 3,6 miljard tot USD 0,7 miljard). De daling van de 'forward rate agreements' is voornamelijk het gevolg van een daling van de FRAs uitgedrukt in EUR (van USD 5,8 miljard tot USD 3,2 miljard). De toename van de renteswaps kan toegeschreven worden aan een stijging van deze transacties uitgedrukt in 'Overige valuta's' (van USD 0,2 miljard tot USD 1 miljard) en in GBP (van USD 0 miljard tot USD 0,2 miljard) (zie tabel 7 in de bijlage). Met een totaal van USD 8,7 miljard (dat is 75 % van het totaal, t.o.v. 88% in 2016) blijft de euro ruimschoots de belangrijkste valuta bij de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten.

3. STATISTISCHE TABELLEN VOOR BELGIË

Methodologische toelichting

Als gegevens die betrekking hebben op verschillende jaren met elkaar worden vergeleken, verwijzen ze naar dezelfde periode van elk van de beschouwde jaren, tenzij anders vermeld. In de tabellen kunnen de totalen als gevolg van afrondingen afwijken van de som van de rubrieken.

Tabel 1

Opsplitsing van de valutamarkt volgens instrument

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Instrument	2010	2013	2016	2019
Valuta-instrumenten	32,5	21,6	23,0	36,0
Contantmarkt	7,9	3,3	4,0	4,4
Termijnmarkt	1,6	0,9	0,5	2,9
FX swaps	22,5	16,8	18,0	27,8
Currency swaps (Xccy)	0,1	0,2	0,2	0,6
Valutaopties en andere instrumenten	0,5	0,5	0,3	0,3

PM:

Omzet tegen de wisselkoersen van april 2019

¹ Op gecentraliseerde markten verhandelde afgeleide instrumenten

Tabel 2

Opsplitsing van de valutamarkt volgens instrument, tegenpartij en vervaldag⁷

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Instrument/tegenpartij	2010		2013		2016		2019	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Contantmarkt	7,9	24	3,3	15	4,0	17	4,4	12
met rapporterende dealers	5,3	66	2,2	67	2,9	72	3,1	71
met andere financiële instellingen	2,4	31	0,9	28	1,0	25	1,2	27
met niet-financiële klanten	0,2	3	0,2	5	0,1	3	0,1	3
Termijnmarkt	1,6	5	0,9	4	0,5	2	2,9	8
met rapporterende dealers	1,1	74	0,4	43	0,2	36	2,1	73
met andere financiële instellingen	0,3	16	0,3	33	0,2	44	0,2	5
met niet-financiële klanten	0,2	10	0,2	24	0,1	21	0,6	22
FX swaps	22,5	69	16,8	78	18,0	78	27,8	77
met rapporterende dealers	13,3	59	12,5	74	14,6	81	22,2	80
met andere financiële instellingen	8,0	36	3,8	23	2,9	16	5,0	18
met niet-financiële klanten	1,2	5	0,5	3	0,5	3	0,5	2
Currency swaps (Xccy)	0,1	0	0,2	1	0,2	1	0,6	2
met rapporterende dealers	0,1	73	0,1	67	0,1	39	0,4	62
met andere financiële instellingen	0,0	26	0,0	5	0,0	18	0,1	12
met niet-financiële klanten	0,0	1	0,1	28	0,1	44	0,2	26
Valutaopties en andere instrumenten	0,5	2	0,5	2	0,3	1	0,3	1
met rapporterende dealers	0,4	71	0,3	65	0,1	48	0,2	66
met andere financiële instellingen	0,1	23	0,1	15	0,0	16	0,0	8
met niet-financiële klanten	0,0	7	0,1	20	0,1	36	0,1	26
Totaal	32,5	100	21,6	100	23,0	100	36,0	100
met rapporterende dealers	20,1	62	15,5	72	17,9	78	28,0	78
met andere financiële instellingen	10,8	33	5,1	24	4,2	18	6,4	18
met niet-financiële klanten	1,6	5	1,0	5	1,0	4	1,5	4
Lokaal	1,6	5	2,3	11	9,2	40	9,4	26
Grensoverschrijdend	31,0	95	19,3	89	13,9	60	26,7	74
Termijnmarkt	1,6	100	0,9	100	0,5	100	2,9	100
Tot 7 dagen	0,4	23	0,3	32	0,3	51	0,5	18
Van 7 dagen tot 1 jaar	1,2	76	0,6	64	0,3	48		
Langer dan 1 jaar	0,0	1	0,0	4	0,0	1		
<i>Van 7 dagen tot 1 maand</i>							0,8	29
<i>Van 1 maand tot 3 maand</i>							0,7	23
<i>Van 3 maand tot 6 maand</i>							0,3	9
<i>Langer dan 6 maand</i>							0,6	21
FX swaps	22,5	100	16,8	100	18,0	100	27,8	100
Tot 7 dagen	18,1	80	14,3	85	12,5	70	23,4	84
Van 7 dagen tot 1 jaar	4,4	20	2,5	15	5,3	30		
Langer dan 1 jaar	0,0	0	0,0	0	0,1	0		
<i>Van 7 dagen tot 1 maand</i>							2,2	8
<i>Van 1 maand tot 3 maand</i>							1,1	4
<i>Van 3 maand tot 6 maand</i>							0,6	2
<i>Langer dan 6 maand</i>							0,6	2

⁷ Voor de transacties op de termijn- en FX swapmarkt wordt er een onderverdeling gemaakt naar vervaldag. Aangezien meer dan 97 % van deze transacties vervallen binnen het jaar, besliste de BIS om vanaf 2019 de categorieën tussen 1 week en 1 jaar verder uit te splitsen.

Tabel 3**Opsplitsing van de activiteit op de valutamarkt naar valuta**

(in % van de netto-dagomzet in april)

Valuta	2010	2013	2016	2019
USD	83	85	86	82
EUR	60	55	68	64
JPY	6	6	5	3
GBP	19	16	12	10
AUD	4	5	2	1
CHF	5	6	7	4
CAD	1	1	2	2
SEK	2	1	1	6
Andere valuta's	21	24	17	30
Alle valuta's *	200	200	200	200

* Aangezien zowel de basisvaluta als de genoteerde valuta worden gebruikt voor de berekening van de relatieve gewichten in de totale omzet, belooft de som van die relatieve gewichten 200 %.

Tabel 4**Opsplitsing van de valutamarkt omzet per valutapaar**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Valutapaar	2010		2013		2016		2019	
	Bedrag		Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
USD/EUR	15,1	46,5	8,7	40,2	12,5	54,3	16,7	46,4
USD/JPY	0,8	2,5	1,0	4,8	0,8	3,5	0,8	2,3
USD/GBP	5,0	15,5	2,4	11,0	1,7	7,4	2,7	7,4
USD/AUD	1,1	3,3	1,0	4,5	0,4	1,5	0,3	0,8
USD/CAD	0,2	0,7	0,2	1,0	0,2	1,0	0,5	1,2
USD/CHF	1,1	3,5	1,0	4,8	1,3	5,7	0,9	2,6
USD/SEK	0,4	1,2	0,2	0,8	0,3	1,2	2,0	5,5
EUR/JPY	0,8	2,5	0,2	0,7	0,3	1,2	0,2	0,6
EUR/GBP	1,2	3,6	1,1	5,3	0,9	4,1	0,8	2,2
EUR/CHF	0,5	1,4	0,2	1,0	0,3	1,4	0,2	0,7
EUR/CAD	0,1	0,4	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,2
EUR/AUD	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,3	0,1	0,2
EUR/SEK	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,3	0,1	0,2
Andere valutaparen	5,9	18,1	5,3	24,5	4,1	17,6	10,7	29,6
Alle valutaparen	32,5	100	21,6	100,0	23,0	100,0	36,0	100,0

Tabel 5**Op rentevoeten gebaseerde afgeleiden instrumenten dagomzet per instrument**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Instrument	2010	2013	2016	2019
Rente-instrumenten	10,0	8,6	16,7	11,7
Forward Rate Agreements (FRA)	0,3	5,0	6,6	4,3
Renteswaps (IRS)	4,7	3,4	6,1	6,4
Renteopties en andere instrumenten	5,0	0,2	3,9	1,0

PM:

Omzet tegen de wisselkoersen van april 2019

¹Op de beurs verhandelde afgeleide instrumenten

Tabel 6**Opsplitsing van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten volgens instrument en tegenpartij**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Instrument/tegenpartij	2010		2013		2016		2019	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Forward Rate Agreements (FRA)	0,3	100	5,0	100	6,6	100	4,3	100
met rapporterende dealers	0,3	96	0,4	7	2,8	42	3,8	89
met andere financiële instellingen	0,0	4	4,6	92	3,7	56	0,5	11
met niet-financiële klanten	0,0	0	0,0	1	0,1	2	0,0	0
Renteswaps (IRS)	4,7	100	3,4	100	6,1	100	6,4	100
met rapporterende dealers	3,2	67	2,2	64	3,8	62	4,6	71
met andere financiële instellingen	1,5	31	1,2	33	1,1	18	1,1	17
met niet-financiële klanten	0,1	2	0,1	3	1,2	20	0,8	12
Renteopties en andere instrumenten	5,0	100	0,2	100	3,9	100	1,0	100
met rapporterende dealers	3,5	69	0,1	66	3,2	81	0,8	85
met andere financiële instellingen	1,5	29	0,0	13	0,3	9	0,0	1
met niet-financiële klanten	0,1	2	0,0	22	0,4	10	0,1	14
Totaal	10,0	100	8,6	100	16,7	100	11,7	100
met rapporterende dealers	6,9	69	2,7	31	9,7	59	9,2	79
met andere financiële instellingen	2,9	29	5,8	67	5,2	31	1,5	13
met niet-financiële klanten	0,2	2	0,2	2	1,7	10	0,9	8
Lokaal	1,0		0,6		1,9		2,4	
Grensoverschrijdend	9,0		8,0		14,8		9,3	

Tabel 7**Valutaire uitsplitsing per instrument van op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Valuta	2010	2013	2016	2019
Forward Rate Agreements (FRA)	0,3	5,0	6,6	4,3
USD	0,0	0,0	0,5	0,3
EUR	0,2	4,9	5,8	3,2
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,0	0,0	0,3	0,1
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
Andere valuta's	0,1	0,0	0,0	0,7
Interest Rate Swaps (IRS)	4,7	3,4	6,1	6,4
USD	1,2	0,3	0,6	0,5
EUR	3,1	3,0	5,2	4,8
JPY	0,2	0,0	0,0	0,0
GBP	0,1	0,1	0,0	0,2
CHF	0,1	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,1	0,0	0,0	0,0
Andere valuta's	0,1	0,1	0,2	1,0
Opties en andere instrumenten	5,0	0,2	3,9	1,0
USD	1,2	0,0	0,2	0,1
EUR	3,2	0,2	3,6	0,7
JPY	0,2	0,0	0,0	0,0
GBP	0,1	0,0	0,0	0,0
CHF	0,1	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,1	0,0	0,0	0,0
Andere valuta's	0,1	0,0	0,0	0,1
Totaal	10,0	8,6	16,7	11,7
USD	2,4	0,3	1,4	0,8
EUR	6,5	8,1	14,7	8,7
JPY	0,4	0,0	0,0	0,0
GBP	0,2	0,1	0,4	0,3
CHF	0,2	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,1	0,0	0,0	0,0
Andere valuta's	0,2	0,1	0,1	1,8